

Иван Ј. Петровић
ДА ЛИ ТИ СМЕТА
АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО

Иван Ј. Петровић

Поезија

ДА ЛИ ТИ СМЕТА
АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО

Издавачи:

Браничевско – стишка књижевна заједница
Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

Едиција

Стишки књижевни круг

Књига XV

Уредник

Миљисав Миленковић

2012.

Иван Ј. Петровић

**ДА ЛИ ТИ СМЕТА
АКО ТИ НЕ УСТУПИМ
МЕСТО**

2012.

I

БУЛКЕ

булке као осип на кожи
ветар у трави трзаји гудала
конци понадани ткању

тек левитирати бих могао негде између
ко штене на млечним грудима
тек левитирати бих могао
ко неохлађена вилица подвезана

АКВАРЕЛ

чудесан акварел вина на белом чаршаву
испод чаше скрио се бели месец око зеница
тахикардијом описујем своју еуфорију
тако једино и могу
срцем колибрија
што не знам да ли је птица или инсект

СУСПРЕТ

Ти што стојиш до мене
и што сам се правио да те не познајем
и што ме је сада срамота да ти се јавим
јер ти се нисам одмах јавио
да ли ти смета ако ти не уступим место

у празном складишту
одјек корака је богата музика
прошлост је бризнула у плач
због свог извиканог богатства
и маћехе је увијају у сиви пешкир
и носе у гостинску собу где су људи
који би да плате виђење пробуђеног чеда

а фотограф је тражио од мене да се насмејем

НАЈЕДНОМ МИРИС ЦВЕЋА

скривена белешка отвара се у предивну песму
месец - пиргаво јаје у небеском гнезду
рана на слепоочници самоубице

наједном мирис цвећа
можда ће речи сломљене кости
срасти у неку нову комбинацију

ПОНОЋ

ноћ долази са воде
полифонија зрикаваца
један шаран се избацује

изнад топола
слепи мишеви глуме завесе на промаји
то тореадори изврћу своју црвену свилу

ЛУБЕНИЦА

данас смо купили лубеницу
изабрали смо једну што одзвања тупо
и сада је једемо
док зрикавци пиљевином затрпавају вече

МЕСЕЦ

месец млад замућљак у инкубатору
гвири са руба памучног повеза
ко светла црта у тамном оку
за плач сликарски трик

ЈЕЗЕРО

месец тек рођен
загледан у свој лик
у јо-јо у руци детета

пакти светлости и таме
плутају на води
делови разбијене слагалице

ВЕЧЕ

откос септембра прекрива тротоаре
колоне оштећених кипова
одлазе на рециклирање

месец мисли да је мене растужио
а ја на месечини пишем песму
за једно лајаво псето

II

ОБАЛА

водоник-пероксид на живој рани
галебови падају ко посечене гране
из илузије плавила у талас
савијају се у папирни брод

ЈУТРО

свитање је птицама растегло крила
жито се растапа
у балзам јутра

ШАХ

искористиш једну фигуру да убије другу
другу фигуру да покрије фигуру убицу
јер можда ће ти фигура убица требати касније
а ти си у фотељи и мислиш

КРОВ

црвени црепови ко језици
на врху сваког по неухватљива реч
ако би моје бридење имало облик
такав би био
залетиште за неодлучан јесењи дан
хоће киша неће киша

ПАТКЕ

сјаји се вода ко исполирани
оклопи мува зунзара
у сваком таласу
по једно помрачење сунца
патке - изокренуте марионете
неко повлачи одоздо

ДОДИР

Гавран пресеће месечево ћутање
ко шака што би да ухвати светлост
ко пас што би да загризе водени млаз
затрепери обојен у црно
и склизне низ светли руб
као гудало

ПРОЛАЗНИЦИ

месечина се пење уз зидове
као жива у термометру

ноћ је пролазнике претворила
у пломбе
које крпе рупе на тротарима

III

СИМПОСИОН

у расплаканом оку јагњета
смишљамо висину
за наше птичурине

МРАК

сиви инсекти
сврстани међу земаљске доноре
траже упаљена светла

НЕ ЉУТИ СЕ ЧОВЕЧЕ

љутиш се човече
али ја сам морао у кућицу
коцка је бачена

ПСИ

између два дана
на свежем бетону
кучићи су описали ноћ

СУЈЕТА

безброј теорија описује туђу стопу
археологију дроби умњак сујете
дан клоне на грудима додељене дадиље

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

док смо чекали шта ће рећи о нама
понадани пропусницама за посебна познанства
још једном на свет дођосмо голи

ПУТОВАЊЕ

месец је премашио град
димњаци су постали избијени зуби
за шуштав осмех

IV

ОДМАЗДА

исписивање речи је одмазда неисказаног бића -
успомена на апстрактног читаоца
тишина је сувишна употреба произвољне слободе -
језик за манифесте луцидних симболиста
ал нико се не пита
шта ћемо ако година буде родна

УСКРО

у пукотинама интима
приземљена кокош скрива главу
илуминације нагомилане у лахору
заскачу уплетене травке
лепота на високој тераси
да је нико не може досегнути
из доњег света ништавила
остаје уштеђевина за сутрашњицу
ускоро ће се отворити музеј добронамерних
да ли је то предумишљај
или запитаност појединца

ПОКУШАЈ

кловн је покушао
да нас засмеје
његове очи
постале су острва
на којима тугују чапље

КЉУЧ

мисаоно је пред тобом
лепо царство без напора
колевка од меке маховине
видиш раскош са којом започињеш разговор
видиш бордел осуђен на промену
страст што све запоседа
и потајно знаш
не није страшно што је живот један
већ што је кључ у соковима кише

ПОБЕДНИК ЈЕ ВЕЧЕРАО ЗВЕЗДЕ

У хаос сам повео речи
у час њиховог остварења
па зар опет само зрневље!

а победник је вечерао звезде

НЕПИТАЊЕ

лако је рећи краљ је мртав
ал пита ли се ико
како је преточеном кипу
у туђем телу

РЕВОЛУЦИЈА

многи су заноси остали само концепт
револуција - сечење репа саламандеру
ето ја одлазим и срећан и луд у један октобар
(препун папирних опиљака
из којих ће можда нешто испливати)
а ти као мртвац ког сам некад познавао
остајеш у мојој невидљивој стварности

ОПИС

у мрачним позориштима
игра се балет који нико не разуме
бујица са балкона милује
уцвељену чељад
лица која постају једно

али чекајте не измишљајте
ова поплава је већ описана

ВУКОВИ

откривам ново *de novo*
на највећој удаљености од објашњавања света
ја нисам аманет богатим вилењацима
нити надреалистички препис одликоване душе
ја сам поштеђен конфузије
мене су вукови одгајили

ПОГЛЕД

ја ником нисам тражио на увид
вртове приписане младости
нити је понос за мене соба
у којој не постоји разговор
ја сам човек који је случајно
скренуо поглед

ГОВОР

време сапето у врећи
ларпурлартистичких испада
дефинише ствари
намећући најкраћи пут до речи
путоказ за дневни инвентар
недовољности језика
за разјапљена уста

овде додирујемо суштину
ми смо птићи који би
цело гнездо само за себе

ОЧИ

трансформишући свој разум
у излаз из света поседовања
самоћу нарциса одредих за двојника
иако поверовах у ирационализам будности

ужасну близину младог месеца
на расцепљеним уснама искупљења
видех ко брата из пробуђеног заорава

ја не могу да потиснем из мисли
биље повијено под сунцем
које почива на недотакнутој тачки
јер свака реч је исувише брутална
да би послужила мојој жудњи

ЛЕТ

вилин коњиц са даљином у очима
бруји непостојећу али живу песму
његови облици најразноликије опажани
никада нису имали претензију да казују
иоле нешто узвишено јер то су трунке
доспеле у место где се ум и мисао искључују
то су успомене
на моје неизвајано биће

ДВОРИШТЕ

у сутону шарм
кариатура - јединство са апстракцијом
оптичка варка конфликта и пакта шале и ироније
умарају ме мисли о изгубљеном времену

наелектрисане осе читав дан бране
присвојене цветове
птице разбежане пред помахниталим дрвећем

у сутону само шарм
зова чуљи беле уши ка небу
цртеж из ког је немогуће побећи

ОДЛУКА

можемо ли уперити прст у скептика
узвишеног и нежног
и пре него што пронађемо
смисао у сазнању да је
судбина зависник о експерименту
ја бих одлуку препустио белом зецу
док чека да буде извађен из шешира
пред неком другом масом која маршира
у ритму сопствених аплауза

ПРАЗНОВЕРЈЕ

Бејах заробљен сном као дивним накитом
да поглавица будем у години карнивора
грешком можда
али све се дешава грешком
или имах несаницу пуну кремена
и мојом маштом омамљених оса
или бејах птић разјапљеног грла
што би близанца из гнезда да изгура
и буде сам и сит
можда је све то нуспојава празноверја
јер олако за афродизијаком посегнух

БУЂЕЊЕ

још једна лаж о нашим животима
чека у суседној соби
чувам је за неки наредни сусрет
киша и гнев само су потврда безизразног поднева
које копа по звоништима
исконских фоторепродукција наше младости
ко деца зуримо у ту ничију земљу
тражимо од времена да нам растумачи снове
али за тумачење је потребно пробудити се

ПОБЕДНИК

пси су целе ноћи покушавали да изађу
кроз своја разјапљена уста
био је двобој
победник је лакеј подлац и улизица
он нежну пудлицу одведе у мрак

ФЛОСКУЛА

примисмо на себе удар коледара
што мокром крпом зачикава небо
иако је био убачен
ми нисмо знали коме да се жалимо
али смо знали да нам неће веровати
и тако чак и безимени сред пучине
преживесмо буру

та флоскула нам се јако допада

ПРОМЕНА

стојимо на обали
у кабаницама које надувава ветар
међу пробојним галебовима
ко фотографија која сакупља тренутке

у прошлом животу били смо звери
у овом је ред на поједене

КАПИ

на ивици светла
леме се крила беаза што су горе увек црни
грцај извучен из ризнице "оног" рукава
спушта се ко водопад у постељу од вриштања
год тек ломом бројив у знак одмазде
куша ме на помичној сцени самотворства
и кад размислим
можда је само требало залити цвеће
и сести и мирисати
све остало су капи које су преливале чашу

ПЕСМА ЈЕСТЕ СЛИЧНА САМОМ КРИСТАЛУ

Даровити песник Иван Ј. Петровић, добитник награде *Матићев шал*, оглашава се новом свеском стихова, коју је уз дискретну иронију насловио **ДА ЛИ ТИ СМЕТА АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО?** Ако је предходним књигама *Флека на зиду* (2005), *Вартоломејска праскозорја* (2007) и *Наручја* (2008), отшкринуо врата српске поезије, онда је овом четвртом широм отворио и на велика врата ушао у њено поднебље. За разлику од многобројних песника, који првом или првим књигама проговоре гласом који касније све више јењава, овај песник иде узлазном линијом песничког изражавања, не следећи ни узоре, ни правце. Од прве до ове четврте, он чисти и усавршава своје песничко делотворство, чинећи га све специфичнијим и препознатљивијим по аутентичној ноти и звучања и значења.

Цитирајући његову предходну књигу и пишући о њој, Радомир Андрић је записао да је Иван Ј. Петровић „несумњиво пронашао суштаственост песничког говора и шири пут до захвалног песничког поља, првенствено неограниченог верификацијским конвенцијама и искушаним изражајним средствима“. Та тврдња би новом књигом овог песника била још аргументованије и убедљивије потврђена. Ово утолико

пре што је он, ширећи тематски, мисаони и визуелни угао идентификовања предмета, појмова и њиховог превођења, на свој оригинални начин саопштавања, непрекидно усавршавао и богатио свој израз. Бивајући и остајући у свету свакодневних појава, сензација и њиховог значења, он им додаје дубинску перспективу, само њему знану и пронађену, али му читалац остаје захвалан за ту нову диоптрију гледања на све то и сâм бива обасут обиљем ликовног обиља, којим је ненадано дарован.

Иван Ј. Петровић, у својим лапирадним стиховима, раскошног колорита и асоцијација, твори јединство младалачке раздраганости и зреле мудрости, постижући светлосну и мисаону кристализацију. Он осећа сликама, а мисао обликује према свом визуелном доживљају онога о чему пева. Отуда тај његов коначни стих и песма јесте слична самом кристалу и по прозачности и по ономе што собом носи и значи: чистоту и чедну, поетску невиност, односно непоновљивост. Једанпут и први пут додирнуте и доживљене. А то свакако нису ни честе, ни свакодневне појаве и у настајању и у читању поезије.

Нека остане будућим, али само добронамерним критичарима, да у поетици, укупном песничком говору Ивановом, препознају, анализирају и тумаче, макар и да је вреднују или оспоравају, ону оригиналну, стишану сликарску кичицу, која пропевава, будећи нове валере и искричаву, тек пробуђену и процеђену из снова, слику која се тако пред радозналим оком створи и отвори.

Узалудно је, скоро грешно, у овако искреним и изворски бистрим стиховима и песмама-сликама, тражити поређења из могуће песникове лектире. Међутим, нека буде дозвољена асоцијација којом једна лепота мами помисао на другу лепоту, без обзира да ли

је реч о женским или којим другим природама. Е, у тим асоцијацијама ће се, наравно, васкрснути и одједи стихова Момчила Настасијевића или Васка Попе. Наравно, уколико писцу ових редова те асоцијације нису личне и произвољне, али оне су несумњива потврда и афирмација певања Ивана Ј. Петровића, песника, који попут калема надраста дивљу подлогу и на њој развија своју нову круну-родиљу.

Одувек ми се чинило да су ми неки песници остали у памћењу по речи, која је за њих карактеристична. И све ми се чинило да је Душан Матић незамислив, бар мени, без оног „амбиса“ у песми *Море*, а Растко Петровић без речи „помрчина“, изговореном на многим местима. Е, Иван Ј. Петровић је сад мени остао непотпун без речи „месец“, кога помиње на бар десетак места у књизи **ДА ЛИ ТИ СМЕТА АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО?** А то помињање је често, скоро увек, налик оном одсјају, који је Чехов запамтио и пројектовао у некој својој причи. Тај „месец“, тај виспрени лунарни пратилац песников у његовим самовањима, јесте она арабеска, која и сву поезију његову, Иванову, обасја том светлошћу.

Али тај месец није снени сведок и пратилац сетних љубавника, ни *Андалузијска луна* Федерика Гарсије Лорке, препуна страсти и патње, још мање *разбољени месец* Сергеја Јесењина, то је „месец - *пиргаво јаје у небеском гнезду*“, „месец тек рођен / *загледан у свој лик*“, то „*гавран пресреће месечево ћутање*“, док „*месечина се пење уз зидове*“, једино Иван ликује, јер „*месец мисли да је мене растужио, а ја на месечини пишем песму.*“

Тај месец није открио ни један астронаут, њега је измислио Иван Ј. Петровић.

А шта тек рећи о тој дискретној иронији задржаној у наслову ДА ЛИ ТИ СМЕТА АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО? Је ли то ослушкивање „богате музике“ настале као „одјек корака“ оних који долазе или одлазе или резигнација, јер „*Прошлост је бризнула у плач*“? То одгонетање, то проналажење саговорника, коме је упућено питање назначено у наслову, нека буде препуштено читаоцима, којима сведочим да им неће бити улудо и узалудно изгубљено време читања поезије Ивана Ј. Петровића.

Милосав Миленковић

21. 01.2012

ИВАН Ј. ПЕТРОВИЋ, рођен је 30.03.1979. године у Петровцу на Млави, где је завршио основну школу и гимназију. Студира на Београдском универзитету (Биолошки факултет).

Један од најизразитијих представника млађе генерације петровачких поетских стваралаца. Поред појављивања у српској и иностраној књижевној периодици, објавио је књиге поезије *Флека на зиду* (2005), *Вартоломејска праскозорја* (2007) и *Наручја* (2008).

Превођен је на белоруски језик, а заступљен је у зборницима поезије. За књигу *Наручја* добитник је награде *Матићев шал* (2008). Члан је Удружења књижевника Србије (2008). Живи у Петровцу на Млави и Београду.

САДРЖАЈ

I

Булке	7
Акварел	8
Сусрет	9
Наједном мирис цвећа	10
Поноћ	11
Лубеница	12
Месец	13
Језеро	14
Вече	15

II

Обала	19
Јутро	20
Шах	21
Кров	22
Патке	23
Додир	24
Пролазници	25

III

Симпосион	29
Мрак	30
Не љути се човече	31
Пси	32
Сујета	33
Пријемни испит	34
Путовање	35

IV

Одмазда	39
Ускоро	40
Покушај	41
Кључ	42
Победник је вечерао звезде	43
Непитање	44
Револуција	46
Опис	47
Вукови	48
Поглед	49
Говор	50
Очи	51
Лет	52
Двориште	53
Одлука	54
Празноверје	56
Буђење	57
Победник	58
Флоскула	59
Промена	60
Капи	61

Милисав Миленковић: <i>Песма јесте</i> <i>слична самом кристалу</i> (рецензија)	62
О аутору	66

Едиција
Стишки књижевни круг
Поезија
Књига XV

Иван Ј. Петровић
ДА ЛИ ТИ СМЕТА АКО ТИ НЕ УСТУПИМ МЕСТО

Издавач
Браничевско – стишка књижевна заједница
Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

За издавача
Милисав Миленковић
Зорка Стојановић

Уредник
Милисав Миленковић

Рецензент
Милисав Миленковић

Лектор
Јован Д. Петровић

Илустрације и корице
Иван Ј. Петровић

Штампа
Стојадиновић
Петровац на Млави

Тираж
300

2012

ДОНАТОРИ
Културно-просветни центар Петровац на Млави

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ПЕТРОВИЋ, Иван Ј., 1979-

Да ли ти смета ако ти не уступим место :
[поезија] / Иван Ј. Петровић ; [илустрације
Иван Ј. Петровић]. - Мало Црниће :
Браничевско-стишка књижевна заједница :
Библиотека "Србољуб Митић", 2012 (Петровац
на Млави : Стојадиновић). - 70 стр. : илустр.
; 20 см

Тираж 300. - Стр. 62-65: Песма јесте слична
самом кристалу / Милисав Миленковић. - Иван
Ј. Петровић: стр. 66.

ISBN 978-86-87003-22-4 (БСМ)

COBISS.SR-ID 189306892